

GJALDÞROT EINSTAKLINGA

Umboðsmaður
skuldara

HVAÐ ER GJALÐÞROT ?

Gjaldþrot felur í sér að andvirði eigna skuldara er ráðstafað til að greiða skuldir hans. Ef engar eignir eru til staðar getur gjaldþrotaskiptum lokið án þess að nokkuð fáið greitt upp í skuldir. Skuldari getur sjálfur krafist skipta á búi sínu og einnig kröfuhafar.

SKILYRÐI ÞESS AÐ ÓSKA SJÁLFUR EFTIR SKIPTUM?

Skuldari getur krafist þess að bú sitt verði tekið til gjaldþrotaskipta ef hann getur ekki staðið í fullum skilum við kröfuhafa sína þegar kröfur þeirra falla í gjalddaga og ekki verður talið sennilegt að greiðsluörðugleikar hans muni líða hjá innan skamms tíma.

HVERNIG ÓSKA ÉG EFTIR GJALÐÞROTASKIPTUM?

Krafa um gjaldþrotaskipti skal vera skrifleg og beint til þess héraðsdómstóls þar sem skuldari hefur lögheimili eða dvalarstað, ef hann er annar en lögheimili. Í kröfunni þurfa að koma fram eftirfarandi upplýsingar:

- Að skuldari krefjist þess að bú hans verði tekið til gjaldþrotaskipta og krafan styðjist við 64. gr. laga nr. 21/1991.
- Fullt nafn skuldara og kennitala.
- Lögheimili skuldara og dvalarstaður, ef hann er annar en lögheimili.
- Upplýsingar um hvort skuldari stundar atvinnurekstur. Ef svarið er já, þarf að koma fram:
 - Stutt lýsing á því um hvernig rekstur er að ræða.*
 - Hvar reksturinn fer fram.*
 - Hvort um er að ræða firma sem ber sérstakt heiti og kennitölu.*
- Skýr lýsing á málsatvikum og rökum skuldara, þ.e. hvernig fjárhagur skuldara hafi komist í það horf að hann telji rétt að krefjast gjaldþrotaskipta á búi sínu.
- Sundurliðaðar upplýsingar um eignir og skuldir skuldara. Taka þarf fram hve mikill hluti skulda er gjaldfallinn/í vanskilum.
- Mánaðarlegar tekjur og útgjöld og hver greiðslugetan er í hverjum mánuði til að greiða af skuldum.

Kröfunni þurfa að fylgja gögn sem sýna fram á að skuldari geti ekki staðið í skilum við kröfuhafa þegar kröfur falla á gjalddaga, s.s. :

- Síðasta skattframtal ásamt staðgreiðsluyfirliti eða launaseðlum fyrir þá mánuði sem hafa ekki verið taldir fram á framtali.
- Greiðsluseðlar.
- Endurrit úr gerðabók sýslumanns um að árangurslaust fjárnám hafi verið gert hjá skuldara.

ATH: Krafan ásamt fylgigögnum skal að jafnaði vera í tvíriti þegar hún er lögð fram

HVAÐ KOSTAR AÐ ÓSKA EFTIR GJALDÞROTI?

- Skuldari þarf að leggja fram kr. 280.000,- í tryggingu fyrir skiptakostnaði, ef ekki er ljóst að eignir hans standi undir skiptakostnaði. Skuldari greiðir jafnframt 20.000 kr. gjald í ríkissjóð þegar krafa um gjaldþrotaskipti er lögð fram.
- Hægt er að sækja um fjárhagsaðstoð hjá umboðsmanni skuldara fyrir greiðslu skiptakostnaðar. Uppfylla þarf ákveðin lagaleg skilyrði til að fá umsókn samþykka. Nánari upplýsingar eru á vefsíðu embættisins, www.ums.is

BOÐUN Í ÞINGHALD

- Ef dómari telur skilyrði til gjaldþrotaskipta uppfyllt er skuldari boðaður til þinghalds.
- **Mikilvægt:** Skuldari verður að mæta sjálfur í það þinghald eða lögmaður hans, samkvæmt umboði. Aðrir geta ekki mætt fyrir skuldara á grundvelli umboðs. Ef skuldari eða lögmaður fyrir hans hönd mæta ekki í þinghald, telst krafan afturkölluð.

HVERNIG GANGA GJALDÞROTASKIPTI FYRIR SIG?

- Við úrskurð um gjaldþrotaskipti verður til sérstakur lögaðili, þrotabúi, sem tekur við öllum skuldum og eignum skuldara. Við úrskurðinn falla **allar kröfur** á hendur þrotabúi í gjalddaga.
- Skipaður er skiptastjóri sem fer með forræði búsins. Skiptameðferð tekur alla jafna nokkra mánuði. Ef skiptameðferð dregst á langinn skal hafa samband við skiptastjóra.
- Skiptastjóri kannar hvort riftanlegar ráðstafanir hafi átt sér stað í aðdraganda gjaldþrots, t.d. undanskot eigna.
- Skiptastjóri tekur ákvarðanir um hvernig eignum og réttindum búsins verður ráðstafað.
- Skuldara ber að mæta á fund sem skiptastjóri boðar hann á og veita þær upplýsingar sem skiptastjóri krefst. Þá ber skuldara að afhenda eignir sem tilheyra þrotabúinu.

MIKILVÆG ATRIÐI

- Strax í kjölfar úrskurðar um gjaldþrotaskipti mun skiptastjóri óska eftir að öllum reikningum og greiðslukortum skuldara sé lokað. Skuldari getur alla jafnan stofnað nýjan innlánsreikning án heimildar, eða fengið fyrirframgreitt kreditkort.
- Vinnulaun sem skuldari vinnur sér inn meðan á gjaldþrotaskiptum stendur renna til hans sjálfs.
- Skuldari fær að halda eftir þeim eignum sem ekki er gert fjárnám í, t.d. lausafjármunum til að halda látlaust heimili, nauðsynlegum lausafjármunum vegna örorku eða heilsubreysts eða munum sem notaðir eru vegna atvinnu (regla um hámarksvirði).
- Skiptastjóri getur óskað eftir því að skuldari verði tekinn af launagreiðendaskrá og að virðisaukaskattsnúmeri hans verði lokað.
- Skiptastjóri yfirtekur hlut skuldara í félagi og leitast við að koma honum í verð.
- Skiptastjóri getur sagt upp samningi um leigu.

LOK GJALDÞROTASKIPTA OG FYRNING SKULDA

- Gjaldþrotaskiptum getur lokið með úthlutun fjármuna til kröfuhafa ef eignir eru í búinu, eða án úthlutunar ef engar eignir eru fyrir hendi.
- Skuldir sem ekki fást greiddar við skiptin fyrnast (falla niður) þegar **2 ár eru liðin frá lokum skiptanna**, nema fyrningu sé slitið. Með fyrningar slitum er átt við að það hefjist nýr fyrningarfrestur skv. reglum laga.
- Kröfuhafi getur aðeins slitið fyrningu með því að fá dóm um viðurkenningu á fyrningar slitum. Ströng skilyrði eru fyrir því að fá slíkan dóm.
- **Mikilvægt:** Ef kröfuhafi höfðar viðurkenningarmál til slita á fyrningu kröfu þarf skuldari að taka til varnar í málinu, ella getur verið dæmt sjálfkrafa eftir dómkröfu kröfuhfars.
- Vakin skal athygli á því að 2 ára fyrningarfrestur og sérreglur um slit fyrningar, gilda ekki um kröfur Menntasjóðs námsmanna en um þær kröfur gilda ákvæði laga um fyrningu kröfuréttinda.
- Skuldari getur sjálfur slitið fyrningu á þessum tveimur árum með því að greiða af eða viðurkenna skuld. Launaafdráttur slítur ekki fyrningu.
- Þrátt fyrir að kröfuhafar geti ekki slitið fyrningu nema með viðurkenningardómi, geta þeir haldið áfram innheimtu á tveggja ára fyrningartíma.
- Kröfuhafar/innheimtuaðilarmeta hvort þeir innheimta kröfur sínar á hendur skuldurum sem eru búsettir erlendis. Í ákveðnum ríkjum heimilar regluverk að beitt sé launaafdrætti vegna íslenskra krafna sem eru innheimtar í viðkomandi ríki

- Innheimtumenn ríkissjóðs hafa heimild, á 2 ára fyrningartíma, að krefja vinnuveitanda um að halda eftir allt að 75% af heildarlaunagreiðslu til launþega, ef um skuldir á þing- og sveitarsjóðsgjöldum er að ræða
- Sýslumaður hefur heimild, á 2 ára fyrningartíma, til að krefja vinnuveitanda um að halda eftir allt 50% af heildarlaunagreiðslu til launþega, ef um meðlagsskuldir er að ræða
- Hægt er að gera greiðsluáætlun um lækkun launaafdráttar hjá Skattinum og sýslumanni. Undirritun greiðsluáætlunar um lækkun launaafdráttar vegna þing- og sveitarsjóðsgjalda eða meðlagsskulda, sem falla undir gjaldþrotaskipti, rýfurekki fyrningu þeirra.
- Sé gerð greiðsluáætlun um greiðslu meðlagsskulda á fyrningartíma, fara greiðslur alla jafna upp í eldri skuld nema samið sé um annað. Mikilvægt er að huga að því hvort ný meðlagsskuld sé að safnast upp eftir gjaldþrotið.
- Vakinn skal athygli á því að sýslumaður getur tekið ákvörðun um að vararefsingu fésektar verði beitt á 2 ára fyrningartíma, ef innheimtuaðgerðir eru þýðingarlausar eða fullreyndar

Í KJÖLFAR GJALDÞROTS

- Gjaldþrotaskipti eru skráð á vanskilaskrá Creditinfo í tvö ár og hafa neikvæð áhrif í tiltekinn tíma á lánsþæfismat sem fyrirtækið gefur út.
- Viðskiptabanki skuldara getur skráð gjaldþrotið í viðskiptasögu viðkomandi, sem hefur þá neikvæð áhrif á lánsþæfismat hans hjá bankanum. Óski skuldari eftir fyrirgreiðslu að nýju eftir gjaldþrot er framkvæmt einstaklingsbundið mat þar sem ýmsir þættir koma til skoðunar, s.s. greiðslugeta skv. greiðslumati, tryggingar, umfang gjaldþrotaskiptanna, tími sem er liðinn frá gjaldþrotaskiptum o.fl.
- Ábyrgðarskuldbindingar verða virkar í kjölfar gjaldþrots.
- Vakinn skal athygli á því að ef skuldari vill greiða áfram af námsláni í kjölfar gjaldþrots, getur hann samið við Menntasjóð námsmanna um að draga gjaldfellingu lánsins til baka og hafið greiðslur með hefðbundnum hætti.

Ferli gjaldþrotaskipta

Krafa um gjaldþrotaskipti lögð fram hjá héraðsdómi.

Nokkrar vikur líða þar til héraðsdómari boðar þinghald.

Boðun í þinghald – úrskurður um gjaldþrot og skiptastjóri skipaður.

Skiptameðferð tekur alla jafnan nokkra mánuði.

Skiptameðferð lokið. Fyrningarfrestur krafna byrjar að líða.

2 ár.

Fyrningarfrestur liðinn, kröfur falla niður hafi fyrningu ekki verið slitið.

Á netinu
Facebook
www.ums.is

Sími
512-6600

Komdu við
Hlíðasmára 11, 201 Kóp
Opið virka daga
10:00 – 15:00